

**SAOPŠTENJE ZAHIRA TANINA, SPECIJALNOG PREDSTAVNIKA
GENERALNOG SEKRETARA I ŠEFA UNMIK-A
DEBATA SAVETA BEZBEDNOSTI O UNMIK-U**

Njujork

14. novembar 2018.

Gospodine predsedniče, uvaženi članovi Saveta,

Pred vama je najnoviji tromesečni izveštaj Generalnog sekretara i danas ću sa vama podeliti moju procenu situacije, kao i pregled redefinisanih prioriteta u radu UNMIK-a.

Kada sam vas poslednji put izvestio u maju, situacija je odražavala stepen neizvesnosti u pogledu izgleda za odlučujući napredak u političkom dijalogu uz posredovanje EU. Ipak, nakon susreta lidera Beograda i Prištine tokom juna i jula, počeli su da se istražuju izgledi za obnavljanje pregovora. Na Evropskom forumu održanom tokom avgusta u Alpahu u Austriji, obe strane su zagovarale novi okvir sveobuhvatnog sporazuma, uključujući i mogućnost teritorijalne razmene.

Dodavanje ove nove dimenzije proizvelo je novi podsticaj, ali i zebnju među političkim činiocima i stanovništvom na obe strane, kao i u regionu i međunarodnoj zajednici. Bez obzira na temeljne izazove i zabrinutost, diskusija je otvorila prostor za raspravu i razmatranje.

Prošle sedmice u Briselu, Predsednik Srbije, Aleksandar Vučić, i Predsednik Kosova, Hašim Tači, sastali su se i potvrdili njihovu obostranu nameru da nastave dijalog i rad na nalaženju rešenja, u okviru procesa uz posredovanje EU.

Gospodine predsedniče,

Politički razgovori u Briselu su održani uprkos situaciji u kojoj i dalje preovlađuju česta štetna delovanja na terenu, od kojih mnoga nose stvarne posledice po stanovništvo. Postupci kojim se pokušava prejudiciranje dogovora ne doprinose postizanju političkog kompromisa. Bilo da se radi o bitnijim ili manjim pitanjima, jednostrani postupci nose stalni potencijal da zapale stanje na terenu.

Govorim o nekoliko širih oblasti, uključujući infrastrukturu, energetiku i privredu. Pojedinci se i dalje suočavaju sa izazovima u ostvarivanju njihovih osnovnih prava, uključujući prava na slobodu kretanja, slobode veroispovesti i jednakog pristupa ekonomskim mogućnostima. Nedavni događaj koji se odnosi na saopštenje Vlade Kosova da će uvesti porez od 10 posto na uvoz robe iz Srbije i Bosne i Hercegovine još više je produbilo tenzije između Prištine i Beograda i prouzrokovalo nestabilnost za poslovanje i ljude. Vlada Srbije je osudila tu meru i ocenila je kao štetnu po normalizaciju odnosa i kao kršenje Sporazuma o slobodnoj trgovini u centralnoj Evropi.

Želim da naglasim da su potrebne reforme u pravosudnim institucijama Kosova uzdrmane etničkim tenzijama i političkim agendama. Ostavka specijalnog tužioca Kosova, zbog navodnih pretnji u vezi sa istragom glavnih predmeta, dovela

je do javnih protesta i narušavanja poverenja javnosti u moć i nepristrasnost pravosuđa.

Naravno, zaštita nezavisnosti pravosuđa i borba protiv organizovanog kriminala i korupcije iziskuju stalne i energične napore na Kosovu, kako je i drugde u svetu. Evropska unija i Ujedinjene nacije i dalje svoje resurse stavljaju na raspolaganje vlastima kako bi pomogle u ovom teškom, ali važnom poduhvatu.

Širi kontekst procesa političkog dijaloga između strana može ponekad biti zasenjen ovim mnoštvom otvorenih problema, pozicioniranja i nadmetanja strana. Sama evropska perspektiva i dalje je značajan izvor motivacije za političke lidere obeju strana i samim tim pomaže unapređenju održivog mira i stabilnosti. Podrška i pomoć Evropske unije neophodna je za jačanje kapaciteta javnih insitucija na Kosovu i Evropska komisija je, dana 19. jula, preduzela ogroman korak potvrdom da je Kosovo ispunilo standarde na mapi puta za liberalizaciju viza i predlogom Evropskom parlamentu i Savetu Evrope da ukine vizne propise i omogući bezvizni režim za stanovnike Kosova.

Dozvolite mi da naglasim, uz sveukupnu pažnju usmerenu ka mogućnostima za postizanje novog političkog kompromisa, da ne bismo trebali da ne uzmemo u obzir napredak ostvaren od aprila 2013. godine i osnovna načela Prvog sporazuma koji je tada potpisan, a koji je uključivao osnivanje Asocijacije/zajednice većinski srpskih opština. Pomenuta načela i njihova puna implementacija su sastavni deo svakog novog sporazuma, kao i napretka na terenu.

Gospodine predsedniče,

Nedavno usvajanje tri predloga zakona od strane Skupštine Kosova o Bezbednosnim snagama Kosova koji imaju za cilj značajno jačanje snaga i odgovornosti formacije, prouzrokovalo je obnovljene tenzije. Ovo pitanje mora biti tretirano sa najvećom pažnjom, kako bi se osiguralo da će preduzeti koraci biti rezultat u potpunosti inkluzivnog i reprezentativnog političkog procesa kojim se poštuju relevantni pravni okviri.

Gospodine predsedniče,

Svaki proces političkih pregovora, ukoliko se teži njegovom uspehu, iziskuje potpuno angažovanje i saglasnost društava, kao i lidera i političkih predstavnika. Dogovori na najvišem nivou koji mogu biti postignuti kroz političke pregovore, bez obzira na snagu međunarodne i regionalne podrške, neće uspeti osim ako naiđu na podršku i puno razumevanje i poverenje među zajednicama i pojedincima širom društva. Uveren sam da će lideri obeju strana, kao i činioци koji posreduju u dijalogu, ovo imati čvrsto na umu.

S tim na umu, za UNMIK je i dalje prioritet izgradnja poverenja na Kosovu, naročito na lokalnom nivou, kada i gde god je to moguće, u tesnoj saradnji sa svim međunarodnim partnerima na terenu. Postavio sam angažovanje, osnaživanje i kreativnost za glavne ciljeve naše interakcije i rada sa kosovskim društvom.

Kako sam i prethodno naglasio na sednici Saveta, UNMIK je preusmerio svoj fokus i prioritete na unapređenje dugoročnog pomirenja na više nivoa na

Kosovu. Bez društvenog pomirenja, koje obuhvata ljude, zajednice i civilna društva, napredak može da posustane, uprkos najboljim naporima i radu političkih aktera. Izgradnja poverenja iziskuje strpljenje i upornost, kako bi se podigli i osnažili glasovi razumevanja i saosećanja, koji mogu da pomognu da se oblikuje budućnost drugačija od podela i sukoba.

Nakon Foruma Ujedinjenih nacija za izgradnju poverenja održanog u Ljubljani u maju, sistematski smo radili na prepoznavanju, podršci i osnaživanju donosioca promena širom Kosova i sprovođenju inicijativa koje su odredili učesnici Foruma. U saradnji sa Timom Ujedinjenih nacija za Kosovo i drugim međunarodnim partnerima, UNMIK je usredsređen na ostvarivanje preporuka sa Foruma za izgradnju poverenja, koje sadrže više konkretnih mera za tekuću i naredne godine. Akcioni plan obuhvata niz važnih mera, koje se odnose na uključivanje svih segmenata kosovskog društva u debate potkrepljene informacijama o budućnosti i uticanju na agende lokalnih i međunarodnih partnera u oblastima saradnje i izgradnje poverenja među zajednicama.

Drugi ključni ciljevi tekućeg rada Misije uključuju promovisanje korišćenja inovativnih komunikacionih tehnologija kako bi bila podržana stalna interakcija svih grupa i zajednica širom Kosova koje rade na rešavanju otvorenih pitanja u okviru pravosuđa, ljudskih prava, agende o ženama, miru i bezbednosti, kao i agende o mladima, miru i bezbednosti. Želim da istaknem da strateški okviri UNMIK-a o ženama i mladima predstavljaju hrabar korak ka podršci osnaživanju žena i mladih na Kosovu.

Pomenuta nastojanja su osmišljena da podstaknu okruženje koje pogoduje miru i pomirenju, zaceljivanju istorijskog nepoverenja i izgradnji mostova

zajedničkih interesa među zajednicama. To je u potpunosti u skladu sa Akcijom za očuvanje mira - inicijativom Generalnog sekretara i može da ponudi važan primer kako da se iskoriste potencijal ljudi i partnerstava kako bi se stvorili neophodni uslovi za održiv mir.

Naša međunarodna partnerstva su i dalje od ključne važnosti u tom nastojanju. Tokom ove godine, Misija je ojačala svoju funkcionalnu saradnju s Kancelarijom EU, EULEKS-om, OEBS-om, KFOR-om, Savetom Evrope i drugim međunarodnim organizacijama prisutnim na terenu, zajedno sa našim glavnim partnerima u Timu Ujedinjenih nacija za Kosovo. Pored mojih redovnih konsultacija u Beogradu, Prištini i regionalnim centrima, uložio sam posebne napore kako bih podelio naše stanovište i iskustvo sa akterima u Evropi i širom sveta.

Gospodine predsedniče,

U svakoj od oblasti redefinisano rada Misije, kako sam to i danas naveo, UNMIK radi u skladu s glavnim načelima agende za reforme Generalnog sekretara i smernicama ovog Saveta. Naši napori su usmereni na pomaganje da se unaprede uslovi za mirne pregovore i društveno pomirenje. Istovremeno, nastojimo da ostanemo predvodnici razumevanja, kako bi pomogli Savetu i podelili naše razumevanje i naš rad sa svim partnerima u službi održivog mira.

Hvala vama, gospodine predsedniče, i članovima Saveta na stalnoj podršci.